

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

**Збірник матеріалів
III Всеукраїнської науково-практичної
on-line конференції
(Суми, 22-23 листопада 2018 року)**

Суми
Сумський державний університет
2018

УДК 336.71(477)
П78

Редакційна колегія:

І. О. Школьник, д-р екон. наук, проф.
(головний редактор);

І. І. Рекуненко, д-р екон. наук, проф.;

С. В. Леонов, д-р екон. наук, проф.;

Т. Г. Савченко, д-р екон. наук, проф.;

І. І. Д'яконова, д-р екон. наук, проф.;

І. В. Белова, д-р екон. наук, доц., проф.;

О. О. Снявська, канд. екон. наук, ст. викл.;

В. В. Койбічук, канд. екон. наук, ст. викл.

*Рекомендовано до видання
вченою радою Сумського державного університету
(протокол № від 13 грудня 2018 року)*

П78 **Проблеми** та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України : збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної on-line конференції (Суми, 22–23 листопада 2018 року) / Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС» Сумського державного університету. – Суми : Сумський державний університет, 2018. – 331 с.

Збірник містить тези доповідей учасників III Всеукраїнської науково-практичної on-line конференції «Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України» (м. Суми, 2018 р.).

Розраховане на фахівців фінансової та банківської систем, керівників і спеціалістів підприємств усіх форм власності, науковців і студентів закладів вищої освіти.

УДК 336.71(477)

© Сумський державний університет, 2018

УДК 338.012

Пігуль Наталія Георгіївна,

к.е.н., доцент,

Сумський державний університет, м. Суми

Пігуль Євгеній Ігорович,

бакалавр,

Сумський державний університет, м. Суми

АНАЛІЗ СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ

В сучасних умовах розвитку України, провідну роль у забезпеченні зростання вітчизняної економіки відіграє промисловість. Промислове виробництво України є базою для створення науково-технічного, економічного і соціального прогресу. Від рівня ефективності діяльності підприємств цієї галузі залежить стан соціально-економічного розвитку держави. Отже, актуальним питанням є аналіз стану та перспектив розвитку суб'єктів господарювання машинобудівного комплексу України, що є складовими вітчизняної промисловості.

Слід зазначити, що в Україні розвинуте широкопрофільне машинобудування, підприємства якого формують складний, взаємопов'язаний машинобудівний комплекс. До його складу входять усі основні галузі машинобудування. Провідні місця посідають приладобудування, тракторне і сільськогосподарське машинобудування. Розвиваються автомобілебудування, промисловість металевих конструкцій, верстатобудівна та інструментальна. Основними центрами розташування галузей машинобудування є: Харків, Дніпро, Кременчук, Маріуполь, Київ, Львів, Одеса, Херсон.

Дослідити тенденції розвитку підприємств вітчизняного машинобудування можливо шляхом аналізу ключових показників діяльності промислових підприємств. Так, обсяги

реалізованої продукції підприємств всієї промисловості та галузі машинобудування наведені в таблиці 1 [3].

Таблиця 1 – Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) за 2011–2017 рр., млрд. грн.

	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
Промисловість	1305,4	1367,9	1322,4	1428,8	1776,6	2158,0	2153,0
Машинобудування	130,8	140,5	113,9	101,9	115,3	131,4	150,4

Дані таблиці 1 свідчать, що за період 2011–2017 рр. обсяг реалізованої продукції промисловості в цілому збільшився на 847,6 млрд. грн. або на 65 %. В той же час обсяг реалізованої продукції підприємств машинобудування у 2017 році в порівнянні з 2011 роком має незначні зміни щодо збільшення, а саме на 19,6 млрд грн. або 15, %. Такі тенденції пов'язані передусім зі зміною кон'юнктури ринку та інфляційними процесами.

Частка машинобудування в структурі промисловості України за 2011–2017 рр. складає менше 11 % [3]. Це майже в 3-5 разів менше, ніж у країнах-лідерах галузі машинобудування. Так у Німеччині, Японії, Англії, Італії, Китаї яких частка машинобудування займає від 30–50% загального обсягу промислової продукції [1].

Одним із найважливіших показників, який визначає результати господарської діяльності підприємств є прибуток, що є внутрішнім джерелом для фінансування їх розвитку, а також забезпечує їх фінансову стійкість та платоспроможність. Аналіз динаміки обсягів фінансових результатів підприємств машинобудівної галузі за 2011 – 2017 рр. свідчить, що за даний період підприємства машинобудівної галузі отримали чистий прибуток протягом 2011 – 2013 рр. та у 2017 році. При цьому слід зазначити, що найбільший розмір прибутку спостерігається саме у 2017 році і його значення дорівнює 56124,0 млн. грн., що свідчить про покращення ситуації у машинобудівній галузі [3].

У 2014 – 2016 роках підприємства машинобудування отримали збиток. При цьому слід зазначити, що обсяг збитку за даний період зменшився на 91648,0 млн. грн., що є позитивною тенденцією. Така ситуація пояснюється кризовими явищами економічного характеру, що викликали падіння попиту і пропозиції, дестабілізувавши фінансово-економічну ситуацію в даній галузі.

З метою об'єктивної оцінки стану машинобудівного комплексу України доцільно здійснити PEST-аналіз (табл. 2) [2].

Таблиця 2 – PEST-аналіз галузі машинобудування України

Економічні фактори	Соціальні фактори
– нерозвиненість ринкової інфраструктури; – відсутність сталих продаж та тривалих підрядних коопераційних зв'язків; – високий рівень інфляції; – відсутність фахових менеджерів; – недостатній обсяг основних та обігових активів у підприємств; – падіння споживчого попиту; – високий рівень цін на продукцію; – висока вартість кредитних ресурсів; – високий рівень витрат; – недостатній обсяг інвестицій; – низька рентабельність виробництва	– незадовільна мотивація персоналу машинобудівних підприємств; – скорочення працездатного населення; – зниження привабливості праці в машинобудуванні; – відтік кваліфікованих працівників
Політичні фактори	Технологічні фактори
– нестабільність політико-економічного становища України; – відсутність дієвої системи правового регулювання; – необхідність дотримуватись норм СОТ у зовнішньо-економічній діяльності підприємств; – військовий конфлікт на сході країни	– недостатній вплив держави до девелопменту високотехнологічних галузей промисловості та відсутність стратегії сталого розвитку; – низький рівень фундаментальних та науково-практичних досліджень; – значне зношування активної частини основних фондів; – незадовільна якість продукції; – відсутність інноваційних розробок, надмірна енерго- та матеріаломісткість виробництва продукції

Серед основних проблем сучасного розвитку машинобудування в Україні слід відзначити: застарілість основних засобів на підприємствах, що негативно впливає на

конкурентоспроможність, якість та собівартість машинобудівної продукції; обмежений внутрішній попит на вітчизняну продукцію; низький рівень інноваційної активності вітчизняних підприємств; значна залежність вітчизняних підприємств від постачань вузлів, деталей та комплектуючих виробів з інших країн; неефективна політика держави щодо діяльності монополістів і посередників, що призводить до підвищення вартості матеріалів, енергоресурсів.

Таким чином, з метою підвищення ефективності функціонування підприємств машинобудівного комплексу України доцільно впроваджувати наступні заходи: відновлювати взаємозв'язки між науково-дослідними установами та підприємствами даної галузі; впроваджувати механізми державного замовлення на продукцію машинобудування; здійснювати переорієнтацію на виробництво конкурентоспроможної продукції; впроваджувати сучасні прогресивні технології; використовувати економічно ефективні важелі впливу на функціонування й управління машинобудівним комплексом в умовах нестабільних суспільних процесів.

Список використаних джерел

1. Вецепура Н. В. Питання відновлення машинобудівного комплексу України в умовах розвитку коопераційних зв'язків / Н. В. Вецепура, С. В. Прокоф'єва // Економічний вісник Донбасу. – 2016. – № 3(45). – С. 158 – 162.
2. Кривоконь М. О. Машинобудування України: стан, динаміка та перспективи розвитку з використанням ефективних концепцій антикризового управління / М. О. Кривоконь // Інтелект ХХІ. – 2016. – № 5. – С. 182 – 186.
3. Статистична інформація. Державна служба статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>